

Kult v ženském lůně

THRÁCKÉ OBŘADY NA ÚZEMÍ DNEŠNÍHO BULHARSKA

Série unikátních objevů učinila z Bulharska během poslední dekády pro archeology snad nejatraktivnější místo v Evropě. Dokládá to posvátné město Perperikon se svatyní antického boha Dionýsa nebo nejnovější nález kultovní jeskyně v Rodopech. Právě zde se v éře Thráků konaly sexuální rituály, které symbolizovaly plodivé spojení Nebe se Zemí.

FOTO: ARCHIV

V thráckém Perperikonu podle všeho stál chrám boha Dionýsa. O proslulé věštírně se zmiňují antičtí historikové.

Východní část pohoří Rodopy se vymyká obvyklé představě o bulharské krajině. Pocit, že jsme někde v Malé Asii anebo na pobřeží Egejského moře, v ryzím antickém prostředí, se dostaví téměř okamžitě. Dubové anebo borové intenzivně vonící lesíky, z nichž se vynořují bílé skály a skalnatá úbočí, vedle totálně odlesněné a erozí změněné krajiny, v jaké najít pramen je malý zázrak.

Rodopy prosluly bohatým výskytem kultovních míst, která spadají do několika kulturních a historických období. Jedna ze starších vrstev bulharské minulosti je spojována s Thráky. Podobně jako část české populace odvozuje svůj

původ od Keltů, Bulhaři se zase považují za pravoplatné potomky starověkých Thráků.

Perperikon – objev Dionýsova chrámu

Za jedním z největších archeologických objevů současnosti je třeba se vydat z Kardžali na sever, na posvátné hradiště Perperikon. Nedaleko turecké vsi Karalar leží na skalním vrchu osm tisíc let staré kultovní místo a pozdější thrácká akropole. Podle všeho právě tady stál dlouho hledaný chrám boha Dionýsa, proslulá věštírna, o níž se zmiňují antičtí historikové.

V 5. století př. n. l. píše Hérodotos o thráckém kmeni Besů žijí-

cím vysoko v horách a zmiňuje se o jejich věšteckých schopnostech. Právě Besové obývali město, kterému říkali Perperikon a jehož věštírna se zapsala do dějin.

Věštilo se z vína a ohně, tak jak vyžadovaly rituály spojené s Dionýsovým kultem. Před svou asijskou výpravou sem zavítal Alexandr Veliký, aby uslyšel proroctví, že „dobude svět“. Makedonský a řecký král nebyl jedinou významnou osobností, která položila oběť v Dionýsově svatyni, věštírna vydávala svá proroctví i o několik století později císařům za římské nadvlády nad Balkánem.

Až do roku 2000 považovali historici Perperikon za středově-

kou pevnost. Do doby, kdy tým archeologů vedený profesorem Ovčarovem odkryl nad úrovní rituální plošiny kulatý kamenný oltář. Potvrzená hypotéza znamenala doslova senzaci: ztracený chrám boha Dionýsa byl nalezen.

Perperikon je ovšem mnohem starší. Starověké kultovní místo obývali už lidé mladšího neolitu. Teprve od 18. století př. n. l. tu vzniká posvátné město – kamenný dům boha slunce. S chrámem v Perperikonu souvisí pozdější vznik kultů Dionýsa a Orfea a posléze nábožensko-mystického směru zvaného orfismus, který nabyl vrcholu v římském období.

Tehdy dosáhlo město na pahorku v Rodopech nového rozk-